

SJÖBO
KOMMUN

Familjeförvaltningen

YTTRANDE

2016-08-11

Dnr A2016/01307/I

Regeringskansliet

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 Stockholm

Promemoria 2016-06-21 "Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga" (dnr A2016/01307/I)

Sammanfattning

En schablonisering av ersättningar som modell vid mottagande ensamkommande barn och unga i anvisningskommunerna är positivt utifrån en förenklad administration. Beräknade ersättningsnivåer är dock för lågt beräknade och når inte upp till anvisningskommunernas faktiska kostnader för myndighetsutövning, placering, uppföljning och övriga kostnader. De ekonomiska avvägningarna riskerar att gå före individens behov och det finns en risk för att grupper ställs mot varandra när eventuella besparingar måste göras.

För att kunna leva upp till kraven på mottagande och samtidigt klara de krav som ställs på HVB-verksamhet tvingades många kommuner under hösten 2015 att ingå kostsamma avtal med utförare och hyresvärdar. Även med en medveten planerad omställning till mer kostnadseffektiva boendelokaler och boendeformer går det inte att lösa under en så kort omställningstid som förslaget innebär.

3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagande av ensamkommande barn

Den årliga ersättningen om 500 000 kronor, som tidigare utbetalats till kommuner med Överenskommelse, bör om den ska utgöra en fast del och gälla samtliga kommuner, räknas upp. Ingen hänsyn har tagits till ökade löne- och driftskostnader och inte heller till att kommunerna tagit emot betydligt fler mottagna barn/unga än vid införandet av ersättningsnivån. Ersättningen täcker inte heller de kostnader kommunen har för den myndighetsutövning som går utöver initiala kostnader. Enligt socialtjänstlagen ska placeringar följas upp och omprövas minst två gånger/år. Det är inte ovanligt att barnen/de unga har behov som kan innebära nya utredningar och omplaceringar.

Risk finns för att föreslagen rörlig del med sju dagars ersättning för en viss beredskap och kapacitet för mottagande i stället för den ersättning som funnits för obelagda platser motverkar syftet. Kommunen kan inte ha lokaler och personal i beredskap med en så låg ersättning. Det måste också tydliggöras vilken prognos som avses samt när utbetalningar ska ske samt hur kraftiga avvikelser från gällande prognos ska hanteras.

3.3 Schablonersättning för mottagande av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

En ersättning på 52 000 kr för både utredning, uppföljning, transporter, tolkar, gode män m.m. täcker inte de kostnader kommunerna har. Med Migrationsverkets långa handläggningstider blir det snabbt stora belopp. Den föreslagna schablonersättningen täcker inte ens socialtjänstens kostnader för utredning och arvode för god man. Sammanlagt handlar det om stora summor för kommunerna.

3.4 Schablonersättning per dygn för mottagande av ensamkommande barn

Att ersättningarna betalas ut som schabloner är bra då det kan förenkla kommunernas administration och därmed ta ner dessa kostnader.

De nya ersättningarna kommer att innebära omfattande förändringar samtidigt som de inte kommer att täcka de kostnader som kommunerna har. Konsekvensen kan bli att det inte blir barnen och de ungas individuella behov som styr utan ekonomin. Kommunerna kommer att få svårt att upprätthålla en vård med den kvalitet, trygghet och säkerhet barnen/de unga har rätt till och som föreskrivs i lagstiftning och föreskrifter.

Kommunerna har, i många fall, tvingats till lösningar för placering och omhändertagande av ensamkommande som kostat mer än vad föreslagen schablonen ger. Det arbete som påbörjats för att åter få till mer kvalitativa och långsiktiga lösningar riskeras då socialtjänstens resurser åter måste ställas om till att försöka komma ur kostsamma avtal samt till att utreda barn och ungas behov i förhållande till ändrade placeringar.

Ett införande av stödboende även för barn/unga i åldern 16-17 år är bra när det bedömts att det motsvarar behovet och det finns särskilda skäl för en sådan placering. Kommunens erfarenhet, så här långt, är att många unga i den åldern fortfarande har ett större behov av omsorg och vuxenstöd än vad boendeformen kan ge.

Kommunerna måste ges tid till att göra individuella bedömningar om vilka barn som klarar av ett boende utan den omsorg som ges i HVB innan de nya ersättningsnivåerna införs.

Regelverket gällande stödboende måste också ses över och förtydligas.

Förslaget bygger därutöver på att fler barn ska bo i familjehem vilket inte är realistiskt utifrån att kommunerna redan innan det ökade mottagande hade rekryteringssvårigheter, speciellt avseende denna åldersgrupp.

3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18-20 år.

Med detta förslag finns det risk att kommunerna bedömningar inte kommer att utgå från individen utan de ekonomiska förutsättningarna. Även här kan den unge ha behov av viss omvårdnad och vuxenstöd även om vårdbehovet inte är så stort att det finns grunder för eventuella beslut enligt lagen om vård av unga. Om en ensamkommande ung vuxen flyttas från ett boende i kommunen till ett anläggningsboende på annan ort går sannolikt en stor del av det stöd som tidigare getts förlorat.

Det är positivt att kommunen ska kunna få ersättning för de ungdomar som har vårdbehov som kan motivera vård enligt LVU, men där samtycke finns till vården.

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd.

Automatisk utbetalning av schablonersättning är positivt utifrån samma grunder som angetts tidigare i yttrandet.

Innehållet i förslaget vad gäller ökad flexibilitet att hitta olika boendeformer där beslut om placering med stöd av SoL eller LVU inte behövs kan vara positivt. Det i förhållande till att såväl understödja ungdomarnas eget ansvarstagande som att avlasta socialtjänsten uppgifter som det egentligen inte bör finnas behov av. Det finns dock, precis som angetts ovan (3.5) en risk för att ekonomiska avvägande tar över det individuella behovet.

Förändringen mot placeringar av åldersgruppen i mer flexibla boendeformer kommer kräva en längre omställningstid än vad förslaget anger.

3.7 Ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i annan kommun än anvisningskommunen.

Detta bedöms som ett bra förslag. Ett ytterligare förslag hade varit att även direkt ersätta placeringskommunen för skolgången.

3.8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Att kommunerna även fortsättningsvis ska ha rätt att återsöka faktiska kostnader för särskilda utgifter är bra. Återsökningen bör dock även avse kostnader utöver faktiskt utbetalt försörjningsstöd för personer i åldersgruppen 18-20 år som inte får studiehjälp och som är i behov av andra biståndsinsatser än de som kommunen enligt förslaget kan få ersättning för.

3.9 Ikraftträdande

Omställningstiden för kommunerna bedöms som alldeles för kort med hänvisning till att:

- kommunerna behöver tid att utreda barnens/de ungas faktiska behov i förhållande till placeringsform
- befintliga kostsamma överenskommelser och avtal med privata utförare samt fastighetsägare måste sägas upp och avslutas
- personal kommer att behöva sägas upp
- det kommer krävas omställningar i kommunernas egna befintliga boenden samtidigt som nya boendeformer ska byggas upp